

Rodna Gruda

Tübingen: slovensko popoldne s Trubarjem

Objavljeno dne/Published on: 04.12.2013

Pred dnevom reformacije smo imeli na lektoratu slovenščine na Univerzi v Tübingenu slovensko literarno popoldne. Predstavili smo Trubarjevo življenje, delo in njegov vpliv na okolico, v kateri je deloval.

V nemškem prostoru Trubarja danes imenujejo »slovenski Luter«. Članek z naslovom *Der »slowenische Luther«* (podnaslov: *PrimusTruberhatvonStiftUrachausdieReformationexportiert*) je izšel v časniku *ScwäbischesTagblatt*, 27. julija 2013, avtor pa je Wolfgang Schöllkopf, ki je letos izdal delo *StiftUrach* (*SüddeutscheVerlagsges.*, Ulm, 2013). Članek je opremljen s fotografijo slovenskega enoevrškega kovanca s podobo Primoža Trubarja in s pripisom pod fotografijo: »Stati inu obstati« – Stehenundbestehen: DiesesZitatausPrimusTrubersKathechismusist mit seinemKonterfeiaufdensloweinschenEin-Euro-Munzeverewigt/ Ta citat iz Katekizma Primoža Trubarja je skupaj z njegovo podobo ovekovečen na slovenskem enoevrškem kovancu.

Oddelek Slavisches seminar, Universität Tübingen

Dober poznavalec Trubarjevega življenja in dela prof. Rolf-Dieter Kluge z Eberhard-Karlove univerze v Tübingenu je v prispevku za zbornik mesta TübingenBlatter 2008 o Trubarju zapisal: »Za širitev reformacije je bilo odločilno, da je Martin Luther s svojim prevodom sv. pisma v ljudski jezik ustvaril religijo za stvar ljudstva. Tudi Primož Trubar je želel s prevodi katekizma in nove zaveze neposredno nagovoriti in prebuditi slovensko ljudstvo. A Trubar je moral, za razliko od Luthra, najprej slovenski jezik slovnično in pisno utemeljiti in ga napraviti za uporabnega. In drugačen kot pri Luthru je bil pri Trubarju odnos oblasti do njegovega dela: ne le da ni našel podpore pri deželni oblasti, ampak ga je ta celo izgnala iz svoje dežele. V luteranski deželi Württemberg je končno našel zatočišče, da je lahko izpeljal svoje verske in literarne dejavnosti.«

Prof. Kluge je Trubarjevo delo poglobljeno predstavil v razpravi z naslovom *PrimusTruber: Leben, WerkundWirkung. EinÜberblick*, objavljeni v zborniku *PrimusTruber, derslowenische Reformator undWürttemberg* (izdala Deželna komisija za zgodovino pisje v Baden – Württembergu ob podpori mesta Tübingen, 2011, založba W. Kohlhammer Stuttgart, ured.: prof. dr. Anton Schindling, prof. dr. Sönke Lorenz, dr. WilfriedSetzler). Orisal je Trubarjevo neverjetno razgibano življenjsko pot in v ozračju verskih bojev 16. stoletja ovrednotil njegov prehod od (neuspešnega) prizadevanja katoliškega duhovnika na stran reformatorev, ki so mu omogočili, da je posredoval rojakom božjo besedo v njihovem maternem jeziku in položil temelje jezikovni in kulturni identiteti Slovencev.

Prof. Kluge je poleg izdaje prve slovenske knjige in drugih del posebej poudaril tudi pomen Trubarjeve slovenske Cerkovne ordnunge iz l. 1564. Kot popolno novost (*einvölligesNovum!*) je označil Trubarjevo zahtevo po vpeljavi šol tudi v slovenskem jeziku, in sicer za vse ljudi, s čimer bi bila pravica do izobrazbe dana vsem socialnim slojem. V vseh pogledih je bil Trubar izjemna osebnost v času evropske reformacije.

V že omenjenem zborniku je WilfriedLager razčlenil vse Trubarjeve tiske. Kar 37 Trubarjevih del je bilo natisnjenih med letoma 1560 in 1564 v tiskarni v Urachu ob finančni podpori koroškega plemiča Hansa Ungnada, pl. Sounnegg. Žal je z Ungnadovo nenadno smrtjo tiskarna prenehala delovati.

Trubarja smo študentom približali tudi skozi razmišljanje Wilfrieda Setzlerja, ki je v prispevku z naslovom Tübingen in Derendingen v času Primoža Trubarja opisal družbene in gospodarske razmere v univerzitetnem mestu, kjer je imel Trubar veliko prijateljev in sodelavcev (vseskozi ga je podpiral prijatelj Joacob Andreae, eden najvplivnejših profesorjev in kancler Univerze v Tübingenu), s katerimi je imel redne stike, ter v Derendingenu, kjer je bil Trubar dolga leta evangeličanski župnik. Isti avtor je objavil tudi prepis in analizo besedila iz Trubarjevega epitafa v župnijski cerkvi v Derendingenu, ki ga je izdelal tübingenški umetnik Jakob Züberlin in prinaša vrsto dragocenih biografskih podatkov o Trubarju.

Slovenska literatura je bila s Trubarjevim delom močno vpeta v evropsko snovanje svojega časa, kar poudarjeno ugotavljajo vsi nemški raziskovalci Trubarjevega dela.

Irma Kern

Študent Dietmar, zadaj portret Primoža Trubarja (foto Mihael Simonič)